



Nieuwsbrief

Oktober 2008 nummer 3

Pagina 1

GEWOON DE JAREN '40

Eind september 2008 is in het Noord-brabantse Museum in 's Hertogenbosch de tentoonstelling Gewoon de jaren '40 geopend. We kennen de jaren veertig als een turbulent decennium vol grote tegenstrijdigheden. Maar ook de alledaagse bezigheden gingen door. Juist het dagelijkse leven in deze bewogen periode staat in deze expositie met boordevol foto's en films centraal. Hoe zag het leven er toen uit? Welke stemming heerste er thuis en wat gebeurde er op straat? De bezoeker maakt kennis met de onverwachte kanten van de jaren veertig en wordt meegevoerd in de tot op heden onbekende verhalen achter de beelden. De tentoonstelling loopt tot en met 4 januari 2009.

HISTORIEK

Graag willen wij u wijzen op een website die onlangs is verschenen: www.historiek.net. Het betreft een particulier initiatief van een journalist die vond dat er een goede geschiedeniswebsite moest komen die niet alleen geschikt is voor geschiedenisliefhebbers pur sang, maar ook voor mensen die wat achtergronden willen hebben. De website wordt gerund door deze journalist samen met een aantal vrijwilligers. Er worden niet alleen artikelen geplaatst over gebeurtenissen uit het verleden, maar ook actueel nieuws, bijvoorbeeld over archeologische vondsten en beknopte, heldere biografieën van personen die momenteel druk bezig zijn geschiedenis te schrijven.

Motto van de website is: Historiek, omdat we ook van gisteren zijn. Er wordt een verbinding gelegd tussen nu en toen en nu. Doelstelling: meer mensen interesseren voor geschiedenis.



SCHENKINGEN

Zoals u ziet hebben we de afgelopen periode weer veel schenkingen mogen ontvangen. Wederom hartelijk dank !
Mevr. C. den Aantrekker-Notenboom, Mevr. J. Baayens-Marijnissen, J. v.d. Bouwhuijsen, A. de Bra,
A. Bruijninx, C. van Caam, Mevr. Goorden-Dekkers, R. van Hameren-Holland, P. van Hameren,
G. v.d. Heijden, W. Heijnen, B. Hillemans, dhr. Hopstaken, J. Hopstaken, M. v.d. Horst, Mevr. C. Jongenelen, J. Jongmans, Mevr. A. Konings, Mevr. L. de Klerk-van Kaam, Mevr. K. Lanooy,
Sj. de Leeuw, F. v.d. Linden, A. Martens, L. Notenboom, Mevr. Peeters, Mevr. I. van Rijen-van Eekelen, Mevr. R. Sep-Sebregts, P. Straver, H. Stroop, A. Theunisse, P. Timmermann, Museum Tongerlohuys, P. Verbiest, A. Verwijmeren, G. de Vos, H.C.M. Weterings, A. v.d. Weijgaert en L.J. van Zon.

COLOFON

Uitgave nieuwsbrief
Bestuur Heemkundekring
De Vrijheit van Rosendale

Secretariaat

Nispensestraat 115
4701 CV Roosendaal
Tel. 0165-540726
e-mail: bestuur.devrijheijt@12move.nl
website: www.heemkundekringroosendaal.nl

Redactieadres nieuwsbrief

Ineke van Rijen-van Eekelen
Tel. 0165-544769

Bankrelatie

Rabobank reknr. 14.43.24.423

Turf Impressie

Zondag 17 augustus. Fietstocht naar de turf ten noord-oosten van Roosendaal.

Cor Rops verzamelde bij de Onze Lieve Vrouwekerk op de Kade een de groep van - zoals aangekondigd- maximaal 30 enthousiaste fietsers, die zoals bij de wonderbaarlijke broodvermenigvuldiging was uitgegroeid tot ruim 50 personen. Over belangstelling gesproken!

Cor wist alvast te vertellen, dat de eerste kerk in Roosendaal ook een O.L.Vrouwe Kerk was. Vroeger was deze paterskerk ter ere van Onze Lieve Vrouw van altijddurende bijstand. Als kind bad ik steeds over "altijd uren in de bijstand". Dit terzijde.

De turfhaven was vroegen (1300-1740) niet aan de turfberg. maar ter hoogte van het station. Weer wat geleerd!

Bij de Kapelberg was de zeehaven Deurlecht waar de turf van de Vlaamse moeren werd verhandeld. De Vliet liep dus een stuk verder naar het oosten. (wist ik ook niet.)

Het moet mij toch even van het hart, dat wij vroeger bij de broeders van Ste. Marie in de Vughtstraat nooit iets over Roosendaal hebben geleerd. Wel kenden wij het rijtje van Hoogezand, Sappemeer, Zuidbroek, enzovoort.

Bij de Nieuwenberg wist Cor te vertellen, dat het land, als de turf was afgegraven, verder niets waard was en verviel tot een wildernis; moet je nu eens komen!

Het Gastels Laag is een nieuw natuurgebied; we stonden er precies op de rand tot waar was afgegraven. Je zou ze zo nog kunnen zien steken. Dieper durfden ze vroeger niet te steken, want dan liep heel het gebied onder water.

Uit de as van de turf werd ook zout gewonnen. Later kwam het zout veel goedkoper uit Portugal. Vanaf toen verdienden die turfstekers zelfs echter het zout in de pap niet meer.

Naar Oudenbosch. Ondanks de kermis is de groep netjes bijeen gebleven. Ook deze haven was vroeger een turfhaven. Hier werd de turf verladen van o.a. het Gastels Laag.

Zelfs in Bosschenhoofd was een haven, rechtstreeks verbonden met de zee. Stel je voor; de zee bij Bosschenhoofd!

Bij café Stroop werd gepauzeerd om op adem te komen.

Hierna echter gingen de hemelsluizen open en kreeg iedereen een nat pak. Cor heeft dus vooraf geen worst voor de heilige Clara geofferd.

Bij Zegge toch nog even in de kapel geschild en nog tevergeefs gehoopt dat de goden ondanks de vergeten worst en de bezochte kapellen ons genadig zouden zijn. Het mocht echter niet baten; het was te nat.

Het laatste deeltje van de fietstocht over turf blijft gereserveerd voor de volgende keer.

Jij Cor, maar ook Johan Dudok en Leo Notenboom van de heemkundekring, het was een gezellige en leerzame tocht. Voor zulke initiatieven houd ik mij steeds aanbevolen.

Piet Heselmans.

JAARPROGRAMMA 2009

Januari 2009

Zaterdag 3 januari open huis
Maandag 26 januari lezing /muziek

Februari 2009

Zaterdag 7 februari open huis

Maart 2009

Zaterdag 7 maart open huis
Maandag 23 maart jaarvergadering met lezing

April 2009

Zaterdag 4 april open huis
Donderdag 23 april excursie

Mei 2009

Zaterdag 2 mei open huis

Juni 2009

Zaterdag 6 juni open huis

Juli 2009

Zaterdag 4 juli open huis

Augustus 2009

Zaterdag 1 augustus open huis

September 2009

Zaterdag 5 september open huis
Zaterdag 26 september excursie

Oktober 2009

Zaterdag 3 oktober open huis

November 2009

Zaterdag 7 november open huis
Maandag 9 november lezing / muziek

December 2009

Zaterdag 5 december open huis

De 2^e "Turfroute"-groep

verzamelde zich tegen 1 uur op het plein voor de Paterskerk.

Waar het afgelopen zondag om 52 deelnemers bleek te gaan, bleef "het veld" nu steken op 8 personen, met inbegrip van 2 begeleiders, te weten: Cor Rops en Leo Notenboom.

In dit verband dient opgemerkt dat het streefaantal van 30 deelnemers per groep ietwat ruim moet worden geïnterpreteerd. Immers: 52 (zondag) plus 8 (woensdag) maakt 60: 2 = 30.

Ondanks het bericht dat Neerslagradar rond half twee een fikse regenbui beloofde, werd even na 1 uur het vertreksein gegeven voor het zich inmiddels "diehards" noemende groepje.

Onderweg op het bedrijventerrein Borchwerf vielen de eerste druppels. Uitkijken naar een schuilplaats dus. Het splinternieuwe gebouw van Adexpo bood uitkomst. De ruime overkapping bood voldoende ruimte voor het droog houden van fietsen en personen.

Voordeel van een kleine groep. Bijkomend voordeel: ruim 50 man wordt niet zo gauw naar binnen gevraagd; 8 wél. Een directielid nodigde ons n.l. uit voor een kop koffie of thee in hun kantine. Onder het genot daarvan kregen we, ook nog en in vogelvlucht, uitleg over de activiteiten van dit bedrijf, dat zich in de loop der jaren gespecialiseerd heeft in het verhuren van luxe meubilair en tapijt voor deelnemers aan bedrijfsbeurzen in Nederland, België, Frankrijk en Duitsland. Een maand eerder werd deze nieuwbouw betrokken. Behalve over eigentijdse kantoren, kantine e.d. beschikt het gebouw over een bedrijfshal, waarin R.B.C. bij slecht weer een thuiswedstrijd zou kunnen spelen (bij wijze van spreken dan).

Toen het begon op te klaren werd, na een klein half uur, onze tocht voortgezet richting de Kapelberg. Op deze plaats werd eind 14^e eeuw een Mariakapel gebouwd door een turfschipper, die tijdens een enorme storm het einde van schip met handel nabij zag en zijn eigen aardse bestaan dreigde te verliezen. Het liep goed af en uit dankbaarheid bouwde hij ter plekke deze kapel. Op dezelfde plaats liet begin 20^e eeuw de Roosendaalse industrieel Van Gilse de huidige kapel herbouwen en, ik moet zeggen, deze staat er constructief nog goed bij. Tijdens deze stop maakte Cor Rops ons duidelijk op welke plaats wij stonden ten tijde van de turfwinning.

Vlamingen (Belgen waren er toen nog niet) hadden het gebied, waarlangs onze fietstocht voerde, verdeeld in 8 gelijkwaardige blokken. Deze Vlamingen moeten echter niet als middeleeuwse gastarbeiders worden beschouwd. Feit is dat in die tijd het betrokken gebied uiterst dun bevolkt was en in Vlaanderen waren er maar genoeg die er een soort van emigratie voor over hadden om een lekker centje (bij) te verdienen.

Via de Nieuwenberg op naar het Gastels Laag. Op een plek waarvan ik dacht dat Cor de weg kwijt was, bleek hij het Laarzenpad in te slaan; een pad dat haar naam eer aandoet.

Na enkele tientallen meters met de fiets aan de hand aanschouwden wij een omgeving, waarvan ik van alle lokaties het meest onder de indruk ben.

De waterstand ter plaatse is nu hoger dan een tiental jaren geleden, toen, na een langdurige droogteperiode een foto werd gemaakt die Cor op een 2-zijdig A-4tje met andere informatie had afgedrukt en waarop de snijvoren van honderden jaren terug nog zeer goed zichtbaar zijn.

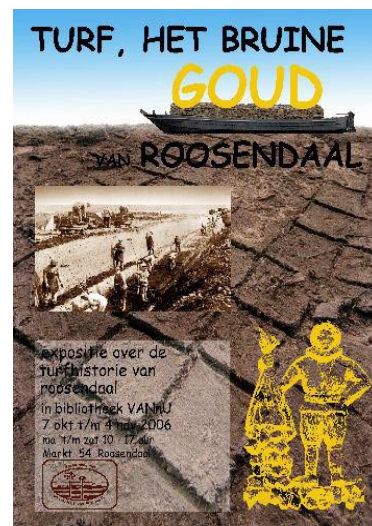
Via de haven van Oudenbosch, Bosschenhoofd en Zegge belandden wij, na oversteek van de A58, aan de rand van de Zuidelijke vier turfblokken.

Na een paar kilometer komen we bij de Rucphense turfvaart; nu niet meer dan een slootje.

Via de Laagveldse straat en de nieuwe woonwijk De Landerijen richting stad en station NS.

Einde van een fijne, boeiende en leerzame tocht.

Theo Brouwer



Van Ravenstein naar Uden.

Op 4 oktober 2008 exact om 08.30 uur zet de bus zich in beweging, met een dikke vijftigtal leden van de Heemkundekring "de Vrijheijt van Rosendale" voor een excursie naar het Vlakglas-en Emaillekunstmuseum te Ravenstein, gevolgd door een bezoek aan het Religieus museum te Uden..

Een uurtje bussen dat gebruikt wordt om met elkaar weer eens bij te praten, zodat we van elkaars wel en wee weer op de hoogte zijn. Onderweg worden we geïnformeerd over het feit dat de iconen van de enkele jaren geleden overleden Roosendaler Frans Gladdines niet zijn te bewonderen in het museum te Uden, aangezien er momenteel een tentoonstelling is ingericht door het Rijksmuseum. Jammer, maar het is niet anders.

Aangekomen te Ravenstein werden onze ogen al meteen gestreeld aan de ingang door wat we te zien zouden krijgen.

Als eerste werd het vlakglas, in lood gevat, bekeken. Een aantal schitterende werkstukken van heel bekende glazeniers. De techniek – compositie – licht en kleurspel dwong ons aller bewondering af. Evenzeer de zeer enthousiaste uitleg die de gids hierbij gaf. Hierbij bleek dat achter elk kunstwerk een verhaal stak.

Zo ook konden er een tweetal speciale technieken worden bekeken. Het zogenaamde "refusen". Dit is een proces waarbij twee lagen glas worden gebruikt. Een zeer verfijnde en creatief hoogwaardige techniek. De techniek is zeer arbeidsintensief

Vervolgens wees de gids ons op een werk van gekapt glas. De tinteling en het kleurspel van dit werk was zo geraffineerd dat op een afstand net leek of er met diamanten was gewerkt.

Ook de emaille-afdeling was van een zodanig gehalte die bij velen de mond open deed vallen. Ook hier troffen we een bevlogen gids aan die ons vertelde over de voorstellingen, de noeste arbeid die verricht moest worden om tot een mooie kunstuiting te komen.

Vele werken waren van de hand van de bekende emailleur "Duseé". Zijn speciale karakteristieken waren landschappen.

Voor de omgeving en de coulissen waarin mensen leefden inspireerden hem. Zijn composities en lijnenspel waren zeer verfijnd. Vooral zijn religieuze voorstellingen waren bijzonder, die maakte hij in zijn vrije tijd, want "Bron" waarvoor hij werkte was hier geen voorstander van.

Hoewel eenvoudig, smaakte de lunch voortreffelijk.

Nadat we de inwendige mens enigszins hadden gevoed, zette de bus koers, richting Uden.

Ook daar werden we verrast door het enthousiasme van de gidsen. Allereerst kregen we uitleg over het ontstaan van het museum, waarna we van de sagen en legendes die de aanwezige beelden met zich droegen deelgenoot werden gemaakt.

Veel ruimtes worden gehuurd van de slotzusters Birgitanessen, die nog in de Abdij woonachtig zijn.

In de periode 1629-1720 werden nogal veel kloosters gesticht. Meestal waren het toevluchtsoorden voor verdreven geestelijkheid. Hoewel er nog weinig kloosterlingen zijn, bestaan de kloosters veelal nog. Sommigen worden nog bewoond, andere als monumentale gebouwen met een andere functie.

De collectie religieuze voorwerpen komt veelal uit gesloten kerken of kloosters.

Ook hedendaagse schilders hebben hun steentje bijgedragen in de vorm van hun beleving van het geloof.

Toch hebben we nog enkele kleinere iconen van Frans Gladdines kunnen bewonderen.

Ad Theunisse

